

впровадження інноваційних методів навчання. Серед таких методів можна виділити проблемний підхід до викладання, частково-пошукові та евристичні методи, метод мозкової атаки, використання презентацій, проєктів, дискусій, ігрових методів, тренінгів, контактних занять, кейс-метод. Усі ці підходи є ефективними інструментами для формування економічної компетентності майбутніх вчителів технологій.

Протягом тривалого часу традиційні способи організації педагогічної практики, ставши невід'ємною частиною освітнього процесу, залишаються актуальними. Зазвичай ця практика відбувається у формі активного взаємодії, а постійний контакт з дітьми допомагає глибоко усвідомлювати педагогічні методи та навички.

У своїй роботі Н. Стефін розглядає можливості вдосконалення педагогічної практики, пропонуючи власну унікальну модель. Ця модель охоплює аспекти, такі як зміст, структура та програма педагогічної практики. Особливістю цієї моделі є активна участь студентів-практиків у навчальному процесі, що спонукає їх до інтенсивного практичного вивчення інструментів своєї творчої професійно-педагогічної діяльності [2, с. 83].

Використання цифрових освітніх ресурсів дає нові можливості для розвитку економічної кваліфікації, покращення особистісних характеристик та набуття професійних навичок та взаємодії. Основною метою цих методів є особистісний розвиток студента та розкриття його потенціалу на основі застосування особистісно орієнтованого підходу.

Таким чином, використання цифрових освітніх ресурсів створює зацікавленість та підвищує мотивацію, сприяючи більш ефективному формуванню їхньої економічної компетентності.

Список використаних джерел

1. Дорошенко З. П. Можливості моделювання інформаційно-освітнього середовища дошкільного навчального закладу. *Дошкільна освіта*. 2010. № 3 (29). С. 48–53.

2. Стефіна Н. В. Педагогічна скринька майбутнього вчителя : навчальний посібник. Суми : Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2006. 328 с.

СЕКЦІЯ 2

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Тетяна Герлянд,

*доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник,
завідувач лабораторії технологій професійного навчання
Інституту професійної освіти НАПН України
(м. Київ, Україна)*

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ

За сучасних освітніх реалій найбільш актуальною постає екоорієнтована діяльність викладача закладу професійної (професійно-технічної) освіти, котра пов'язана з екологічно спрямованим процесом навчання майбутніх кваліфікованих робітників, що відбувається у контексті збереження здоров'я особистості та навколишнього середовища; здійснення спільно зі здобувачами освіти валеологічної просвіти батьків, громадськості; самовдосконалення, підвищення в галузі збереження здоров'я та охорони природи власної професійної майстерності [4, с. 235].

Здійснивши ґрунтовний аналіз проблемних питань професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у аспекті формування у них екологічних знань, вмінь, навичок в межах сучасної Концепції сталого розвитку, з'ясовано, має бути спрямована ця підготовка на формування особистості майбутнього фахівця зі стійкими екоцентричними установками, які узгоджуватимуться з екологічними цінностями та мотивами екологодоцільної діяльності у навколишньому середовищі та екобезпечної професійної діяльності в майбутньому.

Як відомо, урахування вимог компетентнісного підходу зумовлюється визначеними в його межах специфічними результатами екоорієнтованої освіти – екологічними компетентностями, які в широкому сенсі передбачають екологічні знання, когнітивні та практичні вміння із збереження довкілля, ставлення, емоції, мотивацію, що свідчить про необхідність переосмислення критеріїв та показників екологізації професійної підготовки, введення до їх переліку володіння теоретичною базою й уміннями здійснювати адаптацію та модернізацію екоорієнтованих технологій навчання, проводити додаткові налаштування комплексу методичних прийомів, які зумовлюються змістом професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників з використанням екоорієнтованих технологій навчання.

Отже, екологізація професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників забезпечить ефективність її здійснення та такі вимоги: відповідність чинним Державним стандартам професійної (професійно-технічної) освіти; забезпечення достовірності відповідних зв'язків між результатами навчання та освітніми дисциплінами; якісне дотримання відповідної логічної послідовності вивчення усіх дисциплін професійного циклу; відсутність дублювання змісту навчання в різних дисциплінах та їхня екологічна спрямованість. Чітке наукове обґрунтування змісту та його проєктування забезпечить належну ефективність цієї екологізації [2, с. 119].

Тобто пріоритетні завдання професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у контексті цілеспрямованого застосування при її здійсненні екоорієнтованих технологій здійснюються відповідно до Державного стандарту професійної (професійно-технічної) освіти шляхом поліпшення навчально-матеріальної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти із залученням сучасного обладнання та навчальної літератури; забезпечення загальної екологічної грамотності викладачів та майбутніх кваліфікованих робітників одночасно з включенням установ професійної освіти до інтернету та локальних інформаційних мереж, тобто посилення педагогічних можливостей складових освітнього середовища закладу при здійсненні організації ефективного цілеспрямованого застосування екоорієнтованих технологій у закладах професійної (професійно-технічної) освіти [1, с. 9].

Розробляючи екоорієнтовані педагогічні технології для їхнього належного використання у власній професійній діяльності викладач активно користується відповідними ресурсами мережі Internet з метою можливості розвитку дослідницьких навичок майбутніх кваліфікованих робітників, їхньої здатності до самоосвіти, сприяння професійному розвитку, формуванню професійно важливих якостей [3, с. 76]. На думку викладачів, належній реалізації екоорієнтованих технологій заважає неналежний рівень матеріально-технічної бази закладу та дистанційне навчання.

Для досягнення належної якості екологізації професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників повинна бути сформована певна педагогічна система, орієнтована на здорове екологічне мислення та свідомість її здобувачів, а також яка призводить до позитивних змін у ставленні до довкілля та формування екологічно відповідальних за довкілля майбутніх фахівців, модель освітнього процесу, яка уособлює впорядкованість взаємозв'язків цілей екологічного навчання, екоорієнтованої технології навчання, змісту навчання (спрямованого на сталий розвиток), учасників освітнього процесу і засобів освітнього екологічного середовища.

Список використаних джерел

1. Гайдук О. В., Герлянд Т. М., Каленський А. А., Пятничук Т. В. Розроблення й застосування екоорієнтованих педагогічних технологій для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, аграрної галузей та сфери ресторанного господарства : методичний посібник. Київ : ІПО НАПН України, 2022. 121 с.

2. Герлянд Т. М. Впровадження екоорієнтованих («зелених») технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників. *Ekologia i racjonalne zarządzanie przyrodą: edukacja, nauka i praktyka: materiały z międzynarodowej konferencji naukowo-praktycznej*, Łomża – Żytomierz, 15.11.2023 r. / Pod redakcją naukową Zoia Sharlovyh, Janisz Lisowski, Ruslana Romaniuk. Część 1. Wydawnictwo: MANS w Łomży, 2023. С. 118-121.

3. Герлянд Т. М. Педагог професійного навчання: методичний посібник. Київ : ІПО НАПН України. 2009. 232 с.

4. Каленський А. А., Герлянд Т. М. Принципи розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка: педагогічні науки*. 2022. № 3 (50). Ч. 1. С. 233–238.

Андрій Каленський,
доктор педагогічних наук, професор,
провідний науковий співробітник
лабораторії технологій професійного навчання
Інституту професійної освіти НАПН України,
(м. Київ, Україна)

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

Екологічні проблеми в аграрній галузі України, які виникають через збройну агресію, – це порушення природних екосистем, погіршення санітарно-гігієнічних показників питної води, порушення діяльності природоохоронних територій, замінування сільськогосподарських угідь, забруднення та ущільнення ґрунтів тощо.

Тому професійна підготовка майбутніх фахівців аграрної галузі для повоєнної відбудови України повинна набути екологічного спрямування, тобто здобувачі освіти повинні отримати міцні екологічні знання про довкілля, які дозволять цим фахівцям забезпечити екологічне повоєнне відновлення аграрної галузі та здійснити природоохоронну і екологічну діяльність на своєму робочому місці в контексті концепції сталого розвитку. Причому гарантувати високу якість [1; 2] такого освітнього процесу та кінцевого результату навчання здатні екоорієнтовані педагогічні технології [3; 4].

Екоорієнтованим педагогічним технологіям властиві такі особливості [5, 88]:

– вони відрізняються більшою складністю, є фрагментами екологічної освіти суспільства з їх структурним і функціональним розмаїттям. Це складні й надскладні системи, які є сукупністю підсистем, об'єднують значну кількість елементів і зв'язків;

– для них властива менша детермінованість та жорсткість. Вони становлять, як правило, адаптивні системи, що відрізняються гнучкістю параметрів, здатністю пристосовуватися до потреб навколишнього середовища;

– їх слід розглядати як діяльні системи. Діяльність може визначати зміст технології, а може виступати як механізм її реалізації, умови та результату. Діяльність надає динаміку екоорієнтованій технології, робить її гнучким процесом;

– екоорієнтовані технології відрізняються варіабельністю, різноманітністю. Це зумовлено присутністю в них людей з їх індивідуальною неповторністю. Людина виступає душею і рушійною силою цих технологій, визначає її різноманітність;

– екоорієнтовані технології повинні бути вираженням таких поширених принципів життєдіяльності суспільства, як ефективність і оптимальність, системність, цілепокладання, саморозвиток, синергізм і гуманізм;

– система стає тоді екоорієнтованою технологією, коли вона визначається як інститут щодо реалізації потреб людей, суспільства і довкілля.

У професійно-екологічній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників аграрної галузі найбільш доцільним і результативним може бути виконання інформаційних, практико-орієнтованих та творчих проєктів [6] та освітніх кейсів [7].

Екологічний інформаційний проєкт передбачає виконання здобувачами завдань на збір і оброблення інформації, зокрема з історії використання людством добрив, способів утилізації відходів, екологічних наслідків недбалого використання відходів тощо.

Екологічний практико-орієнтований проєкт передбачає вдосконалення професійних умінь здобувачів освіти та формування екологічно доцільної поведінки у професійній діяльності: з професійно-теоретичних предметів – розроблення проєктів з певних тем технології виконання аграрних робіт, матеріалознавства з урахуванням можливої шкоди довкіллю від професійної